

ชื่อเรื่องการค้นคว้าแบบอิสระ ภูมิปัญญาท้องถิ่นในการทำประมงเพื่อการอนุรักษ์
ทรัพยากรชายฝั่ง กรณีศึกษาชุมชนประมงพื้นบ้าน
บ้านแหลมมะขาม ตำบลเขาไม้แก้ว
อำเภอสิเกา จังหวัดตรัง

ชื่อผู้เขียน นางสาวมนัสศิริ ภูกรักษ์

ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการมนุษย์กับสิ่งแวดล้อม

คณะกรรมการสอบการค้นคว้าแบบอิสระ

อาจารย์ประสาน ดังสิกบุตร	ประธานกรรมการ
รองศาสตราจารย์ ดร.ชูเกียรติ ธีสุวรรณ	กรรมการ
รองศาสตราจารย์ประหยัด ปานดี	กรรมการ

บทคัดย่อ

การค้นคว้าแบบอิสระครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาภูมิปัญญาท้องถิ่นในการทำประมงเพื่อการอนุรักษ์ทรัพยากรชายฝั่งและกระบวนการเกิดภูมิปัญญาท้องถิ่นในการทำประมงเพื่อการอนุรักษ์ทรัพยากรชายฝั่ง ของชุมชนประมงพื้นบ้าน บ้านแหลมมะขาม อำเภอสิเกา จังหวัดตรัง กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้คือชาวประมงพื้นบ้าน วิธีการศึกษาใช้วิธีวิจัยเชิงคุณภาพ เก็บรวบรวมข้อมูลโดยวิธีการสังเกตแบบมีส่วนร่วมและแบบไม่มีส่วนร่วมควบคู่กันไปเพื่อความสมบูรณ์ของข้อมูล การสัมภาษณ์แบบไม่เป็นทางการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้วิธีการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) และนำมาเขียนรายงานเชิงพรรณนา การตรวจสอบข้อมูลเพื่อความถูกต้องของข้อมูลแบบสามเส้า (Triangulation) ผลการศึกษาสรุปได้ดังนี้

1. ชาวประมงพื้นบ้านได้ใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น ในการดำเนินตามวิถีชีวิตตามแบบชุมชน ประมงพื้นบ้านและการแก้ไขปัญหาในการจัดการทรัพยากรชายฝั่งของชุมชน พบว่าชุมชนมีการ ดำเนินชีวิตแบบชาวมุสลิม โดยมีความเชื่อตามหลักศาสนาอิสลาม ซึ่งสอดคล้องกับระบบการผลิต ของชุมชนเป็นระบบการผลิตที่ไม่ทำลายทรัพยากรชายฝั่ง มีการใช้แรงงานทั้งจากในครัวเรือน การ ช่วยเหลือจากกลุ่มเครือญาติและแรงงานรับจ้างในแรงงานที่ต้องใช้ฝีมือเฉพาะด้าน ซึ่งจากระบบ ความสัมพันธ์ภายในครอบครัว เครือญาติ รวมถึงการจัดการในชุมชน ทำให้ชุมชนประมงพื้นบ้าน บ้านแหลมมะขามเป็นชุมชนที่มีการอนุรักษ์ทรัพยากรชายฝั่งที่เป็นรูปธรรม ทั้งยังเป็นประโยชน์ต่อ ชุมชนประมงพื้นบ้านและชุมชนอื่นๆ ที่ต้องการจะศึกษาอีกด้วย

2. กระบวนการเกิดภูมิปัญญาท้องถิ่นในการทำประมงเพื่อการอนุรักษ์ทรัพยากรชายฝั่ง นั้น พบว่า ชุมชนมีการเรียนรู้ทั้งจากประสบการณ์ภายในและภายนอกชุมชน มีการสั่งสมและการ ถ่ายทอดความรู้ ตลอดจนมีการปรับประยุกต์ใช้ความรู้ให้เหมาะสมกับสถานการณ์ที่เกิดขึ้นทั้งใน กรณีของการทำประมงอันเป็นกิจกรรมหลักของการผลิต การอยู่ร่วมสัมพันธ์กันในชุมชนประมง พื้นบ้าน และระบบคุณค่าในการทำประมงเพื่อการอนุรักษ์ทรัพยากรชายฝั่ง

Independent Study Title	Local Wisdom in Seashore Fishery Conservation : A Case Study of Lam Makam Village, Kao Mikaew Sub-district, Sikao District, Trang Province
Author	Miss Manatsiri Lookrak
M.A.	Man and Environmental Management
Examining Committee	Lect. Prasarn Tangsikabuth Chairman Assoc.Prof. Chukeat Leesuan Member Assoc. Prof. Prayad Pandee Member

Abstract

The main objectives of the research were to study the local wisdom in fishery for seashore conservation and the processes of local wisdom in fishery for seashore conservation.

This research was conducted in a traditional fishery community, Lam Makam village, Sikao District, Trang Province. The qualitative research techniques, including focus group discussions, participated and non-participated observations, formal and informal interviews were used to collect data. Descriptive and content analysis were employed to analyze those collected data.

The research results were as follows:

1. The relationship and life styles of the people in this community were strictly based on Islamic beliefs. Those ways of life were relevant to the community's productivity systems, which were mainly employed in the base of seashore resource management. The workers in the community were generally from household members, kinship's assistance and local employees. Given to their strong kinship and community management. Ban Laem Makam was a successful community in seashore resources conservation and it could be a case study for other fishery communities as well.

2. According to the processes of existing local wisdom in fishery for seashore Conservation, people in the village gained those knowledge and experiences from within and outside the community. Additionally, knowledge accumulation, dissemination and adaptation were taken place especially in fishery activities, which were directly related to the three main components; community's productivity, community relationship and value system in fishery conservation.